

Szerző: Hans Hedrich

Van két szuverén és független, egységes és oszthatatlan (nemzet)állam: Románia és Moldova. Hogy is van, hogy az egyikben lehet területi autonómia, a másikban nem?

Hipotézis: ha Besszarábia Románia részévé válik, Gagauzia többé nem lesz Besszarábia része...

A Székelyföld autonómiatervéről szóló, mesterségesen hisztérikus legutóbbi viták kapcsán beleolvastam az Európa Tanács (logikusan „etnikai kritériumok” alapján létrehozott!) területi autonómiáknak a különféle (egységes, régiókból álló, föderális) államtípusokban való létrehozása gyakorlati módozatairól szóló hivatalos dokumentumaiba, a 361/2013. sz. határozat 72. cikkelyében találtam egy mondatot, melyben az úgynevezett Gagauzia (Gagauz Yeri) Autonóm Területi Egységnek (ATE) az 1994. december 23-i „különleges jogi státútumban” biztosított „külső önrendelkezési” záradékra (vagyis elszakadási jogra) utalnak. Az eredeti dokumentumot, pontosabban a 334/1994. sz. törvény 4. cikkelyét megvizsgálva a következő – meglepő és... nyugtalanító – rendelkezést találtam, idézem (1.4. cikkely):

„A Moldovai Köztársaság független állami jogállásának megváltozása esetén Gagauzia népének joga van a külső önrendelkezésre.”

Más szóval, Gagauzia ATE (bármilyen etnikumú) lakosainak joga lesz eldönteni, hogy a jelenlegi a Moldovai Köztársaságban, illetve azon új állami entitásban marad-e, vagy sem, melynek Moldova részévé válik.

Ez nyilvánvalóan Moldova Romániával történő esetleges egyesülésére utal és azt hiszem, hogy a szomszédos köztársaság „állandó semlegességre” vonatkozó 11/1. cikkelye mellett a Gagauzia különleges jogállásáról szóló statútumnak ez az 1.4. számú cikkelye további, komoly jogi akadályt képez az unionista projekteknek. Nehezen hiszem, hogy a feljogosítottak (a gagauzok) vagy az érdekeltek (unióellenesek/oroszbarátok/Oroszország) ne használnák fel ezt az „eszközt” az egyesülés megakadályozására, vagy maximálisan kedvező feltételek kialakítására az új államon (Nagy-Románián) belül. Amihez hozzáadódik még az EU és a NATO nagyon is explicit fenntartása azzal szemben, hogy

területi vitákkal vagy ilyen természetű konfliktuspotenciállal terhelt új tagállamokat vegyen fel.

Másrészt Románia, annak alkotmánya, illetve a (az ENSZ, az EBESZ, az ET szerint amúgy tökéletesen törvényes) magyar autonomista projektek szemszögéből nézve a következő aspektusokat érdemes részletesebben kifejteni Gagauzia különleges jogállásával kapcsolatosan, amely a (feltételes) elszakadási jog miatt rendkívül liberálisnak tekinthető:

1. Gagauzia különleges statútumának 1.4. cikkelyét – nyilvánvalóan – ügyesen fel lehet használni – és valószínűleg meg is történik – az autonómiaellenes romániai párt- és állami propagandában, folyamatosan azt sugallva, hogy

az autonómia egyenlő az elszakadással, vagy az ebbe az irányba tett első lépés.

Főleg, ha számításba vesszük Gagauzia 1991 és 1994 közötti (deklaratív) függetlenedési precedenseit, a 2014-es függetlenségpárti vitákat és propagandát, valamint az oroszbarát népszavazást.

2. Másrészt Gagauzia autonómiáját külföldi történészek és főleg az Európa Tanács fórumai életképes megoldásnak tekintik egyes etnikumok belső önrendelkezési jogának érvényesítésére és bizonyos kelet-európai etnikumok közötti gondok tartós (?) megoldására.

3. Gagauzia esete, mint ahogy Dél-Tirolé is összességében rávilágít

a nemzeti (nacionalista) állam és egy másik etnikum által uralt régió közötti kapcsolatok kényes, részben konfliktusos, de „pacifikálható” természetére.

Írta: Administrator
2018. január 30. kedd, 10:50 -

Ó, igen, ott lenne a (talán legfontosabb) 4. pont:

4. Hogyan lehetséges, hogy bár mind Románia, mind a Moldovai Köztársaság – szinte azonos módon – egyaránt „szuverén és független, egységes és oszthatatlan (nemzet)állam”-ként határozza meg magát, Moldova alkotmánya kompatibilis a területi autonómiával, míg Romána alkotmánya látszólag egyáltalán nem? Bizarr, igaz? Hiszen azt lehetne gondolni, hogy a fentebbi – mindkét esetben román nyelven megfogalmazott – kifejezések a lehető legeggyértelműbbek, továbbá kizárják az egymással szögesen ellentétes értelmezéseket. Mivel, ahogy azt már más alkalmakkor leszögeztem, az Európa Tanács évek óta, folyamatosan azon az állásponton van, hogy a területi autonómia az egységes államokban is törvényes és jótékony hatású, teljesen máshol kell keresni a választ.

Véleményem szerint, a két... román (!) alkotmányban jelentkező paradoxonra a válasz

abban a restriktív, sőt retrográd-diszkriminatív értelmezésben található, mellyel Románia Alkotmánybírósága (CCR) hazánk alkotmányának 1. cikkelyét magyarázza,

amit a botcsinálta ad-hoc értelmezések visszhangja is kiegészít, melyeket szintén a hivatalos értelmezés táplál – mint egy végtelenített szalagról játszott nóta. Meggyőződésem, hogy – minden jel szerint – az alkotmánybíróság a fő gyanúsított, annál is inkább, mert Franciaország (!), Olaszország, Spanyolország és Finnország alkotmánya szintén már az elején oszthatatlanként, egységesként/a nép egységén alapulóként határozza meg államát. Ennek ellenére – döbbenetes „meglepetésként” – a kérdéses alkotmányokba területi autonómiáknak szentelt cikkelyek is beleférnek anélkül, hogy bármelyik alkotmánybíróság közbelépett volna. Lásd a 72. (Franciaország/Korzika), a 116.3. (Olaszország/Dél-Tirol), 143-151. (Spanyolország/autonóm közösségek), 75. (Finnország/Aaland-szigetek) cikkelyeket... További

A Moldovai Köztársaság leckéje autonómiáról, szeparatizmusról és önrendelkezésről

Írta: Administrator

2018. január 30. kedd, 10:50 -

részletek az ET 361/2014. sz. határozatában, a II.10. sz. ponttól kezdve.

Tehát nem marad számomra más hátra, mint levonni a következtetést, hogy a kisebbségi jogok és az autonómiával kapcsolatos általános vélekedések terén Románia alkotmánybírósága és más befolyásolási tényezők (vagyis maroknyi ember) évek óta

tájékozatlanságban és anakronisztikus identitárius fogságban tart több millió, különféle etnikumú romániai polgárt,

kifinomult, de nagyon is valóságos módon hozzájárulva Erdélyben és Romániában az etnikumok közötti feszültségekhez, kognitív disszonanciákhoz és kollektív éretlenségi állapotokhoz. Talán most jobban megértjük ezt, és azt is, hogy miként kerülhetünk ki ebből a zsákutcából... Moldova és Gagauzia segítségével.

Vă mulțumim! Saa olsun! Спасибо! Danke! Köszönöm!

A Moldovai Köztársaság leckéje autonómiáról, szeparatizmusról és önrendelkezésről

Írta: Administrator

2018. január 30. kedd, 10:50 -

(foter.ro)